संस्कृत

अ. नं. २२

धर्मशास्त्र

३२८ स्मृ:।

अनुस्मृति

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(1)

अनुक्र । १२

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(2)

श्रीगणपतयेनमः शतानीकउवाच महामने
महाप्राज्ञसर्वशास्त्रविशारदः अक्षीणकर्मबं
धस्तुपुरुषोद्विजसत्तम । मरणायज्ञपनजा
प्यंयच्चजाप्यमनुस्मरन् परंपदमवाप्नोतितन्मे
वदमहामुने २ शौनकउवाच इदमेवमहाबा
होपृष्टवांस्तेपितामहः युधिष्ठिरः शांतनवंवृ
द्धंकुरुपितामहं ३ युधिष्ठिरउवाच पिताम राम० १

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(2A)

हमहाप्राज्ञसर्वशास्त्रविशारद प्रयाणकालेप
श्चित्त्वंयोगिभिस्तत्त्वविन्नरैः ४ यत्त्वंस्मरनु कु
रुश्रेष्ठमरणेपर्युपस्थिते प्राप्नुयात्परमांसिद्धिं
श्रोतुमिच्छामितत्वतः भीष्मउवाच यद्युक्तं
चहितंसूक्ष्मं उक्तप्रश्नस्त्वयानघ शृणुष्वावहि
तोराजन्नारदेनपुराकृतं ६ श्रीवत्सांकंजग
द्बीजंमनंतंलोकपावनं पुराणाराध्यदेवनारदः

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3)

२ परिपृष्टवान् ७ नारदउवाच त्वमक्षरंपरंब्रह्म
निर्गुणंतमसः परं त्वामाहुर्वेद्यंपरंधामब्रह्मादि
कमलोद्भवं ८ भगवान्भूतभव्येश श्रद्दधानैर्जि
तेंद्रियैः कथंभक्तैर्विचिंत्योसियोगिभिर्हृदिमो
क्षुभिः ९ किंजाप्यंतुमयानित्यंकल्यउत्थायमा
नवः कथयुंजन्सदाध्यायेतन्ब्रूहिसत्यंसनात
न १० भीष्मउवाच श्रुत्वातस्यतुदेवस्यवाक्यंवा राम०

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai. "

(3A)

वंवैकुंठंतार्क्ष्यवाहनंनारायणंनारसिंहंयोगात्मानं
सनातनं १९ शरण्यंसर्वलोकानांपद्मनाभमीश्वरं
यः प्रभुसर्वभूतानांयेनसर्वमिदंततं २० चराचर
गुरुर्देवः समेविष्णुः प्रसीदतु यस्माज्जातः पुराब्र
ह्मापद्मयोनिः पितामहः २१ प्रसीदतुसमेवि
ष्णुः पितामहपितामहः यः पुराप्रलयेप्राप्ते
नष्टेस्थावरजंगमे २२ एकास्तिष्ठतिपद्मयेशा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(५)

५ विश्वात्मासमेविष्णुःप्रसीदतु प्रत्यहंनामगृण्हामिपि
तामहपितामह २३ पर्जन्यः पृथिवी सस्यकालो
धर्मक्रियाफलं गुणा[illegible] सएवभगवान्वासुदेवः प्र
सीदतु २४ आकाशः [illegible] चैवलीनेप्रकृतिर्म
हान् एकस्तिष्ठतिविश्वात्मासमेविष्णुःप्रसीदतु
२५ अग्निसोमार्कतारागणांब्रह्मरुद्रेंद्रयोगिनां य
स्तेजयतितेजांसिसमेविष्णुःप्रसीदतु २६ चतुर्मूर्त्तिः राम०

५

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(5A)

परंधामलक्ष्म्यावासवरार्चितः सर्वादिर्वासनाह्नोस्ति
वासुदेवः प्रसीदतु २७ चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च द्वाभ्यां
पंचभिरेवच हूयतेच पुनर्द्वाभ्यां समेविष्णुः प्रसी
दतु २८ शमीगर्भस्ययोगर्भस्तस्यागर्भस्ययोरि
पुः रिपुगर्भस्ययोगर्भः समेविष्णुः प्रसीदतु २९
योगावासनमस्तुभ्यं सर्वावासवरप्रद यज्ञगर्भ
हिरण्यांगपंचयज्ञनमोस्तुते ३० चतुर्मुर्त्तिः

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(5)

५ परंधामलक्ष्म्यावासवरप्रद सर्वावासनमस्तेस्तुसा
क्षीभूतजगत्पते ३१ यस्यहस्तेगदाचक्रेगरुडोय
स्यवाहनं शंखः कर[illegible]यस्यसमेविष्णुःप्रसी
दतु ३२ अजेयः सुर[illegible]र्वेस्वमूर्तिर्वृषाकपि
त्रिगर्तःपंचकालज्ञः[illegible]त्तामसागरः ३३ अ
व्यक्तात्व्यक्तमुत्पन्नंअव्यक्तादपरःप्रभुः य
स्मात्परतरंनास्तितमस्मिशरणंगत ३४ जितेंद्रि याय० ५

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(5A)

यामहात्मानोज्ञानध्यानपरायणाः यंप्राप्यननिव
र्त्तंतेतमस्मिशरणागतः ३५ एकांशेनजगत्सर्वं
योवष्टभ्यविभुःस्थितः [illegible]गात्मानिर्गुणः श्यस्ता
तमस्मिशरणागतः [illegible] देवाकरेस्पमोरेर्हिं
मध्येज्योतिस्वस्थितं [illegible]तमितियंप्राङ्कः स
महात्माप्रसीदतु ३७ सोमार्काग्निगतंतेजोया
च्चतारामयीद्युतिः दिविसंज्ञायतेयोजः समहा

(6)

६ त्माप्रसीदतु ३८ अव्यक्तश्च महात्मा च दुर्विज्ञेयः
सनातनः आस्थितः प्रकृतिं भुंक्ते स महात्मा प्रसी
दतु ३९ क्षेत्रज्ञः पंच[illegible]ज्ञो प्रकृतिर्बद्धपि गुणै
मनोगुणोश्च यो भुंक्ते स[illegible]त्मा प्रसीदतुः ४०
सर्पमध्ये स्थितः सोम[illegible]येतु या स्थिता भूत
बालाश्च साहीभिः स महात्मा प्रसीदतु ४१ सां
ख्यायोगाश्च ये चान्ये सिद्धाश्च परमर्षयः यंवि रामं ६

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(6A)

द्दित्वाविमुच्यंतेसमहात्माऊसीदनु ४२ नमस्तेस
र्वगः सर्वः सर्वतोक्षिशिरोमुखः निर्विकारनमस्ते
स्तुसाक्षीक्षेत्रीस्यव[illegible] ४३ रागद्वेषविनिर्मु
क्तोलोभमोहविव[illegible]र्यसीशरीरंशरीरस्थं
समंसर्वेषुजंतुषु [illegible]व्यक्तंबुध्यहंकारंम
नोभूतेंद्रियाणिच लपितानिचतेषत्वंनतेषुत्वं
नतेत्वयि ४५ गोमाभोक्तासिकूटस्थोगुणवान

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(७)

७ प्रभुरीश्वरः अकर्त्ताहि तु रहितः प्रभुः स्वात्मन्यवस्थि
तः ५६ नमस्ते पुंडरीकाक्ष पुनरेव नमोस्तु ते इश्वरो
सि जगन्नाथ किमतः परमुच्यते ५७ हृद्दि देव देव
भक्तानां बुधाये त्रिदशे... मिप्रतेषु संयोगः पु
नर्भवतु जन्मनि ५८ ...रेणावुध्यावात थास
त्वादिभिर्गुणैः नमे धर्मोस्तु धर्मो वानारंभो जन्मवा
पुनः ५९ विषयेष्विंद्रियैश्चैव मास्तु भूयात्समागमः ७ गम०

(7A)

पृथिवीयातुमेघ्राणंयातुमेरसन्नाजलं ५० रू
पंक्तताशनंयातुस्पर्शमेयातुमारुतं श्रोत्रमा
काशमभ्येतुमनोवैकारिकं विभुः ५१ अहंका
रश्चमेबुद्धिस्त्वयितुवममप्रतिः वियोगः स
र्वकस्तोगुणोभूते मुपवेत ५२ सत्वंरजस्त
मश्चैवशक्तिंप्रविशंतुमे निः केवलपदंचैवक्षा
क्षेयंपरमंतव ५३ एकीभावस्त्वयामेस्तनमे

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(8)

८ जन्मभवेत्तुनः ॐ नमोभगवतेतस्मैविष्णवेप्रभ
विष्णवे ५४ त्वच्चित्तस्त्वद्गतः प्राणास्त्वद्भक्तस्त्व
त्परायणः त्वामेवाहंस्म[illegible]ष्यामिमरणोपर्युप
स्थिते ५५ पूर्वदेहकृ[illegible]मेभाधयस्तेदिशंतु
मां अर्हयंतुचतुः [illegible]रांमांप्रविमुंचतु ५६
उपतिष्टंतुमेरोगायेयत्पयापूर्वसंचिताः अन्नरो
गंतुमिच्छामितद्विष्णोः परमंपदं ५७ अहंभ गम०

८

(8A)

गवतस्तस्यममयोसोसनातनः तस्याहंनप्रणश्या
मिसचमेमाप्रणास्यतु ५८ नमोभगवतेतस्मैये
नसर्वमिदंततं तमेव[illegible]न्नोस्मिममयोयस्य
चाप्यहं ५९ इमामनु[illegible]दिव्यां सर्वपापप्रणा
शिनी सर्वकामान्[illegible]तित्रिसंध्यं चापि यः
स्मरेत् ६० मरणेवाप्यनुप्राप्ते यस्त्विमोसमनु
स्मरेत अपिपापसमाचारः सोपियातिपरंगतिं

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(९)

९ ६१ यद्यहंकारमाश्रित्ययज्ञदानतपःक्रियाः
सर्वत्फलमाप्नोतिपुनरावर्त्तनंचतत ६२ अ
र्चयनपितृपितृदेवां[illegible]जुव्हनवह्निंद
दन ज्वलदग्नौसर्वे[illegible]लभेत्परमांगतिं ६३
यज्ञदानतपःकर्मपा[illegible]निमनीषिणां यज्ञो
दानंतपस्तस्मात्कुर्यादाशाविवर्जितः ६४ पू
र्णिमास्याममावास्यांद्वादश्यांचविशेषतः श्रा गाम०

९

(9A)

वयेत श्रद्दधानांश्चये चान्येमामुपासते ६५ नमद्
त्पेवयोब्रूयात्मद्भक्तः श्रद्धयान्वितः तस्याक्ष
योभवेल्लोकः श्वपाकस्यापिनारद ६६ किंतु
नर्येयजंतेमांसाधक[illegible]थे एवंके ध्यायंति चय
थात्मानं तेयांतिपरमांगतिं ६७ अश्वमेधस
हस्राणांसहस्रं यः समाचरेत् नासौतत्फलमा
प्नोतिमद्भक्तैर्यदवाप्यते ६८ इष्टंदत्तंतपोधीतं

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(१०)

१० व्रतानि नियमाश्चैव सर्वमेतद्धि नश्यंति ज्ञानस्यां
तो न विद्यते ६९ तस्मात्प्रदेयं साधुभ्यो धर्मसत्ता
भयंकरं कर्मागण्पायां[illegible]ह[illegible]क्लानाम श्रुते
७० योदद्यात भाग व[illegible]कुर्यां ह्यधर्मदेशितां
कृत्स्नां वा पृथिवीं दद्या[illegible] न तुल्यं कथंचन ७१
कांतार वनदुर्गेषु कृत्स्ना स्वापत्सु संभवेत् दस्युभि
संनिरुद्धः सन्नामपभिर्मो प्रकीर्त्तयेत् ७२ वारा ण्प०

१०

(10A)

ग्राहोरक्षतुजलेविषमेषुचवामनः अटव्यांत्रा
नृसिंहस्तु सर्वतः पातुकेशवः ७३ रामोरामश्च
रामश्चत्रायतांदस्युतः सर्वान्कामानवाप्नो
तिनात्रकार्याविचारः ७४ सकृदुच्चरितं
येनहरिरित्यक्षरद्वयं बद्धः परिकरस्तेनमोक्षा
यगमनंप्रति ७५ तस्मान्मामेवदेवर्षेध्यायंस्त्वा
तंद्रितः सदा अवाप्स्यसिततःसिद्धिंपदंशाश्व

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(11)

२१ मित्रक्षवं ७६ शौनकउवाच एवंसदेवदेवेननारदः प्रतिबोधितः चकारकेशवेभक्तिंतस्मात्वं
कुरुभूपते ७७ इमांरहस्यांपरमामनुस्मृतिम
धीत्यबुद्धिंलभतेसनैव विहायदुःखानि
विमुच्यसंकटं सर्वान्विमुक्तोविचरेन्महीमिमां ७८
इतिश्रीविष्णुधर्मेष्वनुस्मृतिः समाप्तः शुभमस्तुः श्रीकृष्णार्पणमस्तु श्रीगोविंदायनमः राम०
२१

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com